

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2367

Vragen van de leden **Kops** en **Wilders** (beiden PVV) aan de Ministers van Economische Zaken en Klimaat en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *aardgas als duurzame en klimaatvriendelijke brandstof* (ingezonden 25 maart 2021).

Antwoord van Minister **Van 't Wout** (Economische Zaken en Klimaat), mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 16 april 2021).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Brussel voelt voor opwaardering gas»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat vindt u van het voornemen van de Europese Commissie om aardgas als duurzaam en klimaatvriendelijk te bestempelen? Deelt u de conclusie dat dit haaks staat op uw eigen klimaatbeleid dat van anti-aardgasdictaten aan elkaar hangt?

Antwoord 2

De aanleiding voor het bericht was een nieuw conceptvoorstel van de Europese Commissie in het kader van de EU Taxonomie. De EU Taxonomie is een classificatie van duurzame economische activiteiten, bedoeld voor vrijwillig gebruik door de private markt. Dit beoogt het spreken van één taal over duurzaamheid te vergemakkelijken, en te voorkomen dat private investeringen als duurzaam worden aangemerkt, als deze in feite niet in lijn zijn met de lange termijn EU-klimaatdoelstellingen (het zogenaamde «groenwassen»).

De Commissie heeft daartoe een concept-technische uitwerking gepresenteerd in een expertwerkgroep, waarbij voor (investerings in) verschillende typen economische activiteiten en verschillende sectoren, criteria worden uitgewerkt om te bepalen of deze economische activiteiten duurzaam zijn.

¹ De Telegraaf, 24 maart 2021 «Brussel voelt voor opwaardering gas» (<https://www.telegraaf.nl/nieuws/1973281422/europese-commissie-aardgas-is-duurzame-brandstof>).

In het oorspronkelijke én huidige voorstel van de technische uitwerking, wordt voor elektriciteitsproductie een drempelwaarde gehanteerd van 100gram CO₂/KwH. Elektriciteitsproductie onder deze drempelwaarde wordt duurzaam geacht. In de praktijk halen aardgascentrales die drempelwaarde niet.

De Commissie stelt in een nieuw concept van de technische uitwerking voor om een uitzondering op te nemen voor aardgascentrales, enkel voor specifieke regio's die een moeilijke energietransitie hebben door te maken (Just Transition Fund-regio's), waarin investeringen in de overgang van bijvoorbeeld steenkool of aardolie naar aardgas voor elektriciteit en/of districtsverwarming onder een aantal voorwaarden wordt opgenomen als zijnde duurzaam. Ten eerste dient de investering grote CO₂-reductie (>50%) op te leveren. Ten tweede dient de investering een uitstoot onder de 270gr CO₂/per KWH te bewerkstelligen. Ten derde moet deze nieuwe installatie voor 2025 in bedrijf zijn (en de te vervangen installatie gesloten). Dit nieuwe conceptvoorstel zou investeringen in moderne aardgascentrales onder deze voorwaarden classificeren als duurzaam.

Het voorstel is nog niet definitief vastgesteld door de Commissie. Naar verwachting publiceert de Commissie eind april de definitieve technische uitwerking.

Het kabinet heeft altijd gepleit voor een technologie-neutrale, wetenschappelijk onderbouwde taxonomie.² Nederland heeft zich dan ook uitgesproken tegen het nieuwe Commissievoorstel om private investeringen in aardgascentrales onder voorwaarden als duurzaam aan te merken, omdat het de duurzame norm verwatert. Nederland wil vasthouden aan de oorspronkelijke uitwerking op dit vlak.

Voor de Nederlandse energietransitie geldt dat het van belang is om richting 2050 de overstap te maken van fossiele energiebronnen naar CO₂-neutrale bronnen. Daarom zet Nederland onder andere in op toename van het aandeel hernieuwbare energie en steunt Nederland de taxonomie met het doel groene investeringen in Nederland en in de EU te bevorderen en groenwasen tegen te gaan.

Voor Nederland geldt dat aardgas op dit moment nog een belangrijke rol in onze energiemix speelt. Met het Klimaatakkoord zijn de eerste stappen gezet om de rol van aardgas kleiner te maken en over te schakelen naar CO₂-neutrale bronnen. De lijn die ik Europees voorsta, staat dus niet haaks op het Nederlandse beleid.

Het einddoel is voor alle lidstaten gelijk: in 2050 is de Europese Unie klimaatneutraal. De vraag die nu voorligt is hoe de weg daar naartoe wordt gekwalificeerd in de EU Taxonomie voor vrijwillig gebruik door de private markt. In hoeverre is het vervangen van een steenkoolcentrale door een moderne aardgascentrale een «duurzame activiteit» volgens de EU Taxonomie, als deze als tussenstap dient in specifieke regio's die een moeilijke energietransitie hebben door te maken (Just Transition Fund-regio's), op weg naar een fossielvrije eindoplossing in 2050?

Vraag 3

Waarom wilt u dat huishoudens (voor veel geld) van het aardgas af gaan, terwijl (1) aardgas de schoonste fossiele brandstof is, (2) huishoudens in onder andere Duitsland daarom juist overstappen op aardgas en (3) het Internationaal Energieagentschap verwacht dat de komende jaren het gasverbruik wereldwijd verder zal toenemen?

Antwoord 3

De doelstelling van de EU is om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Dit betekent dat het gebruik van fossiele brandstoffen (wegens hun CO₂-uitstoot) wordt afgebouwd en vervangen wordt door duurzame energiebronnen. Ook aardgas is een fossiele brandstof en het gebruik ervan zal dus worden afgebouwd richting 2050.

Ook in Duitsland en in de andere EU-lidstaten zullen huishoudens dus vóór 2050 moeten overstappen op fossielvrije bronnen. Dit is in lijn met de

² Zie o.a. het BNC-fiche t.a.v. het voorstel voor taxonomie-verordening: Tweede Kamer, vergaderjaar 2017–2018, 22 112, nr. 2654; de Kamerbrief met uitkomst onderhandelingen taxonomie-verordening: Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 32 013, nr. 230.

afspraken in de Europese Green Deal. Een deel van de huishoudens zal mogelijk als tussenstap overstappen op aardgas. Dit betreft met name woningen die nu verwarmd worden met het gebruik van minder schone fossiele brandstoffen als stookolie, of zelfs steenkool, die niet snel of kostenefficiënt geschikt te maken zijn voor bijvoorbeeld een lage temperatuur warmteoplossing. Vooruitlopend op een natuurlijk moment van groot onderhoud, renovatie of vervanging van de verwarmingsinstallatie kan er op dat moment gekozen worden om de CO₂-uitstoot alvast significant te verlagen door tijdelijk over te stappen op een (hybride) installatie die het gebouw verwarmt met gebruik van aardgas.

In Duitsland wordt deze tijdelijke overstap sinds dit jaar gestimuleerd via subsidies voor hybride gas- en vloeibaar gasinstallaties die ook gebruik maken van energie uit hernieuwbare bronnen. De Duitse subsidie voor verwarming via (stook)olie is sinds 2020 afgeschaft en vanaf 2026 zal een verbod op olieverwarming van kracht zijn. Hiertoe is in het Duitse nationale klimaatpakket besloten.³

Wat betreft het IEA geldt dat het IEA uitgaat van verschillende scenario's ten aanzien van de ontwikkeling en invulling van de energievraag. In het Stated Policies Scenario wordt er vanuit gegaan dat de mondiale vraag naar aardgas tussen nu en 2040 stijgt met 30%, deze stijging is met name toe te rekenen aan Zuid- en Oost-Azië en aan het Midden-Oosten. Dit enerzijds als gevolg van economische groei en anderzijds als gevolg van het vervangen van hout, steenkolen en aardolie door aardgas. De vraag in Europa en Noord-Amerika zal echter licht dalen.

In het Sustainable Development Scenario blijft de mondiale vraag naar aardgas tussen nu en 2040 min of meer gelijk, mits methaan-emissies langs de gaswaardeketen onder controle worden gebracht.⁴

Vraag 4 en 5

Wat zegt u tegen huishoudens die reeds van de duurzame brandstof aardgas af zijn gegaan, omdat u hen hebt wijsgemaakt dat dit nodig zou zijn voor het klimaat?

Wat zegt u tegen de bewoners van de door u geselecteerde «aardgasvrije proeftuinen» die als proefkonijnen voor uw volstrekt onzinnige, onhaalbare en onbetaalbare energietransitie worden ingezet?

Antwoord 4 en 5

Huishoudens worden vanuit de overheid gestimuleerd om van het aardgas af te gaan, maar doen dat vrijwillig. Binnen het Programma Aardgasvrije Wijken wordt daarnaast geleerd wat ervoor nodig is om wijken van het aardgas af te halen. Hiervoor zijn proeftuinen geselecteerd en is een kennis- en leerprogramma ingericht. Gemeenten doen dat via een proces waar uiterst zorgvuldig wordt omgaan met de bewoners, onder meer door ze goed te betrekken. Hierbij is en blijft het uitgangspunt dat de aanpak haalbaar en betaalbaar moet zijn voor de huishoudens.

Vraag 6

Bent u ertoe bereid onmiddellijk te stoppen met het obsessief aardgasvrij maken van woningen? Zo nee, kunt u dan een onderbouwde berekening verstrekken van het precieze effect daarvan op de mondiale uitstoot en de ontwikkeling van de temperatuur van de aarde, daarin meegenomen de verwachting dat de komende jaren wereldwijd het gasverbruik zal blijven toenemen, afgezet tegen de kosten van gemiddeld 40.000 euro per aardgasvrijgemaakte woning?⁵

Antwoord 6

Het kabinet houdt zich aan de afspraken in het Klimaatakkoord. Een haalbare en betaalbare aanpak om fossiele brandstoffen, waaronder aardgas, uit te faseren en over te schakelen naar CO₂-neutrale bronnen is en blijft hierbij

³ Zie voor het Duitse beleid omtrent de afbouw van aardgas: Dialog Klimaneutrale Wärme – Zielbild, Bausteine und Weichenstellungen 2030/2050 (bmwi.de).

⁴ IEA., World Energy Outlook 2020).

⁵ Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2 maart 2021 «Vragen van de leden Kops en Wilders over het bericht «Huizen aardgasvrij maken is complex en kost ook meer dan verwacht»» (<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2021Z04034&did=2021D08826>).

uitgangspunt. Alle (in het Klimaatakkoord benoemde) sectoren moeten hun uitstoot verminderen om in 2050 klimaatneutraal te zijn. In het Klimaatakkoord van Parijs is in 2015 afgesproken dat de opwarming van de aarde wordt beperkt tot minder dan twee graden Celsius ten opzichte van het pre-industriële tijdperk. Het streven is om de opwarming beperkt te houden tot anderhalve graad. Alle landen, dus Nederland ook, moeten hier een bijdrage aan leveren. Om invulling te geven aan de eigenstandige verantwoordelijkheid die Nederland in dit verband heeft, is in 2019 nationale klimaatwet aangenomen. Ook in Europa zullen de klimaatdoelen ook wettelijk worden verankerd. Op die manier borgen we dat Nederland niet eenzijdig actie onderneemt, maar dat we gezamenlijk richting dit doel bewegen. Over het effect van de maatregelen wordt jaarlijks via de Klimaat- en Energieverkenning (KEV) verslag gedaan.